

SZILÁGY-SOMLYÓ

TÁRSADALMI HETILAP.

Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési díjak:
egész évre 4 frt, fél évre 2 frt; községi jegyzőknek és tanítóknak egész évre 3 frt.
Magán hirdetések díja:
Háromszor hasábozott garmond sorért 5 kr; bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr.
Hivatalos hirdetések díja:
Egyszeri közlé. ért tekintet nélkül a szöveg nagyságára, bélyegdíjjal, nyugtá-bélyeggel és támlappal együtt 3 frt.
Nyitási soronként 30 kr. többszöri hirdetésnél kedvezmények nyújthatnak.

A lap szellemi részét illető levelek a szerkesztőséghez, pénz küldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz címezendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Bérmertelen levelek csak ismert köztől fogadhatnak el.

Nyugdíjat a városi tisztviselőknek!

Tudjuk, hogy nem „népszerű” hurokat pengetünk, mert hiszen kinek tetszik az, mikor arról van szó, hogy kissé mélyebben kotorászson a zsebében, s néhány krajeárral többet vegyen ki abból, mint eddig.

Pedig így is tele vagyunk panaszszal, hogy pénzünk kevés van; de annál inkább veszedelmesen gyűl fejünk felett a kiadási többletek sűrű fellege s jóformán azt sem tudjuk már, hogy kinek, merre, hová s mennyivel tartozunk.

De vannak olyan kötelességek, a melyeknek halogatása nem vált soha se becsületünkre, s a mely előbb-utóbb, de rendesen megszokta bozulni magát. Már hogy ez a megbozulás mily uton-módon következik be, azt — éppen a szőnyegen forgó kérdésként — nehéz volna eldönteni; de hogy sokfélekép bekövetkezhetik, az tagadhatatlan.

Városunk tisztviselői nyugdíjat nem élveznek. Soha eszibe sem jutott senkinek, hogy eme testületnek jövőjéről, mely testület a közügyek szolgálatában elvégre is érdemes munkát végez, valaha írásban, vagy talán szóban is, indítvány alakjában, vagy csak ötletszerűleg is foglalkozzék, arról bármiképpen is megemlékezék.

A közelebb lefolyt közgyűlésen egy ősz aggastyán, a városi pénztáros vonult vissza hosszú hivataloskodás után a jól kiérdemelt nyugalomba. A közgyűlés előtt ennek a tisztviselőnek kérése feküdt, melyben kegydíjat kér

a maga számára. A kérelmet a jövő közgyűlésen fogják majd tárgyalni.

Mit fog a képviselő határozni: havi kegydíjat, vagy végkielégítésül pár száz forintot fog adni az öreg tisztviselőnek, nem tudjuk. Ám az bizonyos, hogy üres kézzel nem fogják elbocsátani. Hisz az öreg cselédet sem bocsátja el így nemes szívé gazdája; egy erkölesi testület, egy város éppen nem teheti ezt hivatalnokaival szemben.

Ámde jogos-e eme kívánsága a szó legteltesebb értelmében az öreg hivatalnoknak? Kérhet-e bármi cimen támogatást a várostól, melyet évtizedeken át becsületesen szolgált? Számíthat-e jogosan bár csak egy krajeár segélyre, kegydíjra, vagy kielégítésre? Erre a válasz ridegen ez lehet: nem.

Hisz mikor a város szolgálatába lépett, tudhatta, hogy mi sors vár rá. Tudhatta, hogy addig, a míg dolgozni képes, szellemi és fizikai ereje tart, addig, a míg ki nem használta erejét, s az agg kor reszketeg kezéből ki nem veszi a tollat: addig kap fizetést. Ha pedig megszűnt a munka, mert kimerült az erő; ha az aggság erőtlenesége utól érte: mehet dolgozóra!

Ez volna a rideg válasz. És megteheti-e ezt a város, egy erkölesi testület ugy a jelen esetben, mint máskor egy öreg, becsületes tisztviselőjével szemben? Erre a válasz még a legridegebb egoizmussal telt szívből is csak ez lehet: nem!

Már most kérdem önöket, kik a város közügyeit intézik, azokat, a kik a humanizmus századvégies érzékenységgel vannak eltelve éppen ugy,

mint e sorok írója: mi okból nem gondoltak önök még eddig arra, hogy a tisztviselőnek, ki a város közügyeit szolgálja s ki nemcsak szellemi tökéjét, fizikai erejét, de keresményét is egyképpen elkölti addig, míg az emberi élet „végső határáig” érkezik: — hogy ennek a tisztviselőnek öregségére legyen egy darab száraz kenyere, hogy ne szoruljon arra, hogy ezt a kenyeret egyképpen könyörögje ki városától, vagy éppen házról-házra járva?

Higyjék meg önök, hogy nem önzésből tették, hanem mert nem jutott eszükbe; mert nem volt e kérdés soha konkrét alakban sem itt, sem másutt felvetve. S talán mert nem is olyan népszerű, mint gondolná az ember.

Pedig ha meggondoljuk a dolgot, ez nem olyan kivihetetlen, s nem oly sok áldozattal jár, mint sokan hinnék. Hisz az a tisztviselő, a ki nyugdíjra igényt formálna, tulajdonképpen a saját maga megtakarított filléreinek kamatait szedegetné ki öregségére, a melyet forintoként észrevétlen rakna össze és sommásan kapná ki a maga idejében. Havonként pár forint levonás az ugy is csekély fizetésből nem esnék most jól; de annál jobban esnék majd akkor, a mikor a munkás kéz megszűnik működni s a nyár által megérlelt gyümölcsöt elő lehetne szedegetni a tél napjaiban.

Ha a város nyugdíjintézetet alkotna más városok példájára tisztviselői és szolgálói részére, meg volna mentve attól, hogy segélyeket, kegypénzeket osztogasson s a bőkezű uzsorás szerepét játssza hivatalnokával szemben.

Tisztviselői megvolnának kimélve

az arepirító könyörgésektől, s nem néznének szorongva a gyorsan röpülő idő után, mely mindent kimél, de a legbecesebb kincset, az emberi életerőt apasztja s a kort növeli ki-méletlenül.

Tessenek gondolkozni ezen! Csak az istenért nehozz egy bizottság kezébe adják ki, mert akkor végelgyengülésben szunnyad el ez az ügy is, mint annyi jobb sorsra érdemes más! Hanem bizzanak meg városi képviselő urak önök saját kebelükből csupán egy tapasztalt, munkakedvvel s a közügy iránti szeretettel éltelt férfit: hisszük, hogy néhány hét múlva már készen s tárgyalás alatt fog állani egy szabályrendelet „a városi tisztviselő-, segéd- és kezelő személyzet nyugdíjintézetéről.”

(—i—r)

Utópia?

Abban a régi jó világban, melyet olyan nagy előszeregettel dicsérgetünk, de melynek bajairól és hátrányairól a mai kor gyermeke édes keveset tud, a kocsutak, gyalogjárók jó karban tartásával, vagy pláne kikövezésével nagyon keveset, vagy jobban mondva semmit sem törődtek.

A köztisztaság s az ezen alapuló közegészség előttük ismeretlen igény volt.

Most már országos törvények parancsolnak.

Nehezen megy a haladás ott is, a hol azt a törvény parancsolja, ott azonban, a hol nem a törvény, hanem

A „Szilágy-Somlyó” Tárcája.

Az Isten áldása.

Ha bő eső hull az asszu mezőre,
Kövér fű sarjad fel egy éjszakán, —
S mint hogyha minden megifjodna tőle,
Mi volt az előtt sáppadt, halovány.
Az ember szája halkán rebegi:
Mily Istenáldás vala az neki.

Az érett szem szép arany hüvelyéből
Kipattan, mint a rózsza bimbója,
Álmából a nap még alig hogy kél föl,
Cseng a mezőn az aratók dala.
Nem éheznek az idén a szegény,
Az Isten áldás nagy, lesz bő kenyér.

S az az eső, mely oly termékenyítő,
Hogy vágat, bőmből, mikor áradat,
Házat rombol, hogy kövön nem marad
kő,

Gazdagot, szegényt mind kifosztogat.
És amerre csak bőséggel hullama száll,
Nyomán mindenütt pusztulás, halál.

S az a kenyér, mely fenn tartja erőnket,
És a miért esd millió ima,
Hányszor forral fel szivet, agyvelőket,
Hogy az apára tör saját fia.
S míg száll az ima lassan fel az égbe,
Szenny és vér tapad rá a kenyérre.

Buzás Pál.

Ezer év után.

Minek teremtet vala Isten
Erre a világra magyart,
Ha nem azért, hogy itt a földön,
Örök igazságot akart?! . . .
— Minek adta volna kezünkbe
A győzedelm fegyverét,
Ha nem azért, hogy itt a földön,
Megszenteltesse a nevé?! . . .

Hazám — imádot szép hazám tel!
Soha sem viselsz rabigát,
Zuduljon bár gyilkos kezekkel
Életed ellen a világ. —
Sorsod az égre van felírva,
Minden betűje tűzpaták —
Mely halálot napján villámként,
Hóhérid fejére szakad!

Király Péter.

Esetek.

— Életemből —

Nagyérdemű olvasóki Régóta nem irkálók én másról az újságokba, csak magamról és a magam dolgairól. Mert mikor egyebekről is irtam, mindig akadt egy-egy érzékeny polgártársam, aki magára vette és kész volt a harag. Saját magamról írhatok akármit, én nem haragszom meg érte. Most is a magam életéből mondok el két esetet. Ne legyen

unalmatokra. Beszélek elsőben is az én első legációmról

I.

Minden tulajdonság meg volt, bennem, hogy megérdemljem a „jó firma” elnevezést, pedig még csak bagoly diák voltam.

Egész könnyűséggel tudtam kihörpíteni akármilyen boros poharat egy-kortyra, ugy hogy valódi szakértők bámulattal voltak eltelve irántam. Egész hideg vérrrel mertem neki vágni reggelig tartó muri után egy-egy növénytan revokációnak és volt rá eset, hogy kitűnőre vágtam ki egy-egy feleletet — a könyvből. A kezdőségen régen tul voltam már a lányok körül. Ekkor már a Náncsi kisasszony a hatodik volt, a kiért meghalni kíváncsoztam, persze csak ugy teoriában. Tucat számra volt már versem „Hozzá” és egy ócska szótáram egészen tele volt préselt bukétal „Tőle”. Teljes otthonossággal mozogtam a kisubiszkolt padlón a báltermekben, bizvást megütöttem a mértéket a táncban ugy, mint akármelyik mesterlegényből lett táncművész és illemtanár. Minden zsenirung nélkül vittem a primet akár boros kompániában Vartyáknál, akár puha pihék között ábrándozó kisasszonyok ablakai alatt.

Szóval már abban az időben egészen modern neveléssel voltam felruházva, pedig azt még nem is említettem, hogy teljesen értettem, hogy mit tesz az, mikor négyen vagy öten ülnek az asztal mellett és az egyik csüggedt arccal mondja: „Cupász”; míg a másik vigyorogva felel rá vissza: „Besszer egy hatos!” (Pedig

ezt jól meg kell jegyezni, mert ezen fordul meg ez a história.)

Ennyi tehetséggel és tudománnyal megáldva vártam az első legációt, a karácsonyit. Nem szurkoltam tőle mint a legtöbb bagoly diák szokott, mert hiszen ennyi jó tulajdonsággal felszerelve nem vallok szegényt.

Sok gondot adott a választás, nehezen tudtam kiválasztani a helyet, a mely leginkább megfelelné sokoldalú tehetségemnek. A hol sok a leány, sok a bor, vagy a hol mind a kettőből sok van. A hol nem nézik a diákot amolyan gyermek számba (abban az időben bajusza is volt már a diáknak), hanem amolyan régi módiásan elmulatnak vele. A hol van még érzék e patriarkális élethez és nem felejtették még el azt a nótát: „Nem megyünk mi innen el, míg minket a házi gazda bunkós bottal ki nem ver.”

Mi türes, tagadás: az Érmellékre huzott a szívem. Mert hát szülőföldem is. Hej, nem volt akkor még filloxera és nem volt hervadóba a hétszilvafa lombja. Az érmelléki kék dolmány mindig jobban tetszett nekem, mint a szilágysági kurta guba. Megvan! Ákosra megyek legációba!

Minden jól kezdődött, csak az a baj volt, hogy a cipóm szárán is felül ért a sár. Ezen is kifogtunk. Mint hajdan őseink, háboru idején a véres kardot, ugy én is lóháton hordtam házról-házra a pátent. Szerencsésen keresztül estem ezen is, pedig ez a funkció legjobban próbára teszi a gyakorlatlan embert; mert itt is egy kis papramorgó, ott is egy kis bika-

pusztán a kor szelleme parancsol, ott már kétségbeeső lassúság és akadémosság áll utba.

Mikor arról van szó, hogy vessük le az ódiság jellegét, hogy külsőleg is haladjunk, előáll a következetes ódiság: jó volt apáinknak, nekünk miért ne lenne jó?

Bizony csak apró részletekben megyünk mi előre.

A járdák, közvilágítás, (Hol van hát?) a jobbak tantalusi küzdelmeivel érettek el.

A legtöbb helyen a felszínre jutott kérdéseket ügyesen úgy odázzák el, hogy elvileg elfogadják, aztán marad ad calendae graecae!

A szokott vigjátéki megoldás folyamatba tétetik: kiadják az ügyet tanulmányozó bizottságnak. Hajh, mennyi szép eszme halt meg a tanulmányozás jellegé alatt, egy-egy vajdó közkérdésünk valószínűleg Mathuzsálemi kort fog érní a pusztán tanulmányozás alatt.

Mondjunk e tételünk igazsága mellett bizonyító érveket? Nagyon sok községünknek van ilyen lázasan tanulmányozó bizottsága. Ezek a bizottságok mély csendben munkálkodnak s ha az isten megsegíti az embereket végleg elhagyó memoriájával: a bizottság is úgy elalszik, mint a jobb ügy, melyet „tanulmányoz”.

Nagyon itt lenne az idő, ha a községi életnek ez a rut falláciája egyszer s mindenkorra kimenne a divatból.

Mert a közéletben az áltatás a legrosszabb s akár a kényelemszeretet, akár a sablon nagyon megszokta magát büntetni.

Végül midőn ezeket őszintén elmondottuk, csak egyet: utópia-e, ha kívánjuk megváltoztatását? . . .

Harc a magyar szellem önállóságáért.

Általánosan elismert égő hiánya irodalmunknak, sőt egész közművelődésünknek, hogy kritikai folyóiratunk nincsen.

Évtizedek óta a bíráló ész nálunk szóhoz nem juthatott. Irodalmunk fej-

lenné vált. Közművelődésünk a reánk törő idegen szellemi áramlatok forgatagában kormányát vesztette.

A magyar szellem lapdajátékává lett a nyugoti divatok minden hőbortos széskéjének. Nincs az a fintorizálás, az az ércficam, mely meg nem ígézett volna bennünket, mielőtt csak nyugati címszalaggal és ékes latin, görög vagy francia nevezet alatt jelentkezett.

Azalatt parlagon hevertettük saját jobb erőnket, kicsinyeljük saját eredetiségünket, megbotránkoztunk saját törzsökösségünkön és túrtük, hogy idegen szellem, mely nem érdemi meg, hogy a józan magyar ész saruját oldja, uralkodjék rajtunk.

Mindenkibe biztunk, csak magunkban nem, mindentől el voltunk ragadtatva, ami belga, hollandus, svéd, norvég, dán avagy spanyol és csak azt nem becsültük, amit a nemzeti szellem a saját ősi alkotó erejéből hozott létre.

Társadalmi téren híveket toborzunk a magyarságnak, terjesztjük nyelvünket és a magyarosítás hevében nem veszszük észre, hogy mi magunk egyre vetkőzünk magyarságunkból, mi magunk leszünk hűtlenné a szellemhez, melyet másokkal megkedveltünk óhajtunk. Soha a „nemzeti” jelszó nem volt oly tátongóan üres szólam, mint napjainkban; és még csak a „nemzeti génusz”-t kelle kitalálnunk, hogy méltó gunyoszlópot emeljünk e kornak, mely mindent ismer, csak génuszt, nemzeti génuszt nem.

A közélet és irodalom minden demagógjai, népkegyvadászai, a „nemzeti génusz” jelszava mögé bujva ámitják hazafias érzésű, jóhiszemű közönséget. A magyarság szemfényvesztő látszatát kelteni és azalatt idegen érzéseken, idegen gondolat- és eszmehulladékokon tengődve elősködni: ez az, amit a századvégi „magyar génusz” bajnokai a hazafiság szent nevében üznek és gyakorolnak.

Födolog nekik a külszin, az aranyos föllirat, a büszke nemzeti cégér, a kirakat cífrasága. A szellemi hombarok és magtárak tátonghatnak az ürességtől, a művelődés asztalán pedig a nyugati szellem avas, émelítő ételmaradékait nemzeti színű ibrikekben tálalják föl a magyar közönségnek.

Elég volt már a látszatkeltekből: valóságért epednünk; elég volt a formafüggőség: tartalmat szomjazunk.

Hadat indítani a mételeyző idegen befolyások túltengése ellen, ez hetilapunknak, a „Jelenkor”-nak feladata.

Lelket önteni a nemzeti elvbe, küzdeni a magyar szellem önállóságáért, ez a mi jelszavunk.

A független tárgyas bírálat erejével utját állani a századvégi logikai, izlésbeli és erkölcsi bomlottságnak, ez a mi legfőbb törekvésünk.

vény? Hiszen én egyáltalán semmiféle törvényt nem tudtam abban az időben. Nem is volt rá szükségem. Hiszen ha félre léptem a jó útról, az öreg Kerekes professzor, a mi iskolai direktorunk, behívott a szobájába, megcsinálta ő ott nyomban a törvényt felettem, soha sem kellett nekem annál jobb törvény. Mit ügyeltem én a véderő törvényre? Ez volt a baj! Szörnyű história kerekedett ebből.

Mikor besoroztak önkéntesnek, kifundáltak az öregemmel, hogy most már 26 esztendőskoromig azt az esztendőt adom a németnek, amelyiket akarom. Várunk még velem, míg erősödöm. Igen, de ezt kérni kellett volna a nimettől, de én nem kértem senkitől. Elmentem Enyedre, hogy csináljanak belőlem papot. Eltelt már két hónap és én tudtam már két zsidó betűt, határozottan meg tudtam különböztetni, hogy a csombordi rizling sokkal nemesebb nedű, mint a szilágysági jordeván; ilyen szépen haladtam az ismeretek megszerzésében, midőn jött egy levél, kétfejű sas volt a pecsétjén. A „Két Hattyu” fogadóban lévő zsidó kellner magyarázta ki belőle, hogyha nem rukkolkok be rögtön Kolozsvárra katonának, hát zsandárral visznek.

Nem hittem neki. Instanciát irtam, hogy várjanak még, mert én itt igen jól érzem magamat. Két hét múlva megjött a válasz két jól megtermedt zsandár személyében. Szurony közé fogtak, ki kísérték az indóházhoz és Kolozsvárt beszámoltak velem kapitány ur Maximovicsnak.

Mikor kapitány ur Maximovics megértette, hogy ki vagyok, oda jött elibem, bütykös ujjával megfogta az állam és taszította felfelé, ameddig csak engedte a nyakam, az arca elváltozott és egy szörnyűt kiáltott: — Áhá!!!

Borzasztó volt az orcájának a figurája, de iszonyubb volt a hang, a mi ki jött a torkán. A szája nyitva maradt, a szemei ki voltak dülledve, én meg ijed-

A „Jelenkor” első sorban kritikai lap s legfőképpen mint ilyen kíván érdeklődést kelteni és elfogulatlanul ítélkező közvéleményt teremteni.

Értekezéseinkben a klasszikai világfelfogás elveit magyarázzuk és vitatjuk. Szépirodalmi közleményeinkben, versek és elbeszélésekben a mai termelés színéjét nyújthatjuk. Nyelvészeti cikkeinkben és pályázatainkkal küzdünk a magyar nyelvet megmétélyező idegenszerűség ellen.

Abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy a régiebb és újabb írói nemzedék legkiválóbbjait, barátaink és munkatársaink közé sorolhatjuk.

A hazafias érzésű magyar olvasóközönséghez fordulunk, mely éretlen divatok forgandóságai közepett a nemzeti művelődés és irodalom szebb hagyományaihoz ragaszkodik. Ennek a közönségnek tetszését óhajtjuk megnyerni. Ennek támogatására számítunk önzetlen munkásságunkban.

Ha szavunk fölébreszti az alélt nemzeti szellemet évtizedes szendergéséből, ha munkánkkal bármely csekély mértékben hozzájárulhatunk a magyar szellem felszabadításához a szégyenletes idegen rabszolgájarom alól: akkor érezni fogjuk, hogy fáradozásunk kárba nem veszett.

Budapest, 1896. július.

Palágyi Menyhért.

A kiállítás ösmertetése.

A millenniumi kiállítást szétében hosszában ösmertetik a lapok, de arra, hogy hogyan kell ezt a rendkívül érdekes és éppoly rengeteg nagy anyagot alaposan bemutatni a közönségnek: tulajdonképpen a Magyar Hírlap jött rá. A „Magyar Hírlap” tudniillik a legnagyobb pedanteriával szedi sorra a kiállítás valamennyi pavillonját s mindegyiket ahhoz értő kitűnő pennáknak osztja ki, hogy róla a közönség ne csak érdekes, hanem egyszersmind tanulságos véleményt is olvashasson. Ahogy ezek az ösmertetések egymásután következnek, lassanként becses adathalmazá válnak szaporodnak. Aki valamennyit összegyűjti, a kiállításról a legtokéletesebb leírást szerzi meg.

Évek múltán, amikor a millennium minden örömeivel s izalmával együtt már csak emlék leszen: mily kellemes órákat tölthet el az ember, végiglapozván az ily belletrisztikus ösmertetéseket. Talán eszébe jut valami vállalkozó szellemnek, hogy a kiállításról könyvet adjon ki az utókor számára; de annyi bizonyos, hogy semmiféle ilyen emlékkönyv nem lehet érdekesebb, sőt értékesebb sem, mint

ezebből a közvetlen hatás alatt irt cikkekből való gyűjtemény.

Az eddig megjelent ösmertetések egy-némelyike valóságos szenzációt keltett. Valamennyi egy-egy finoman kidolgozott tárca, amelynek nem szabad elveszni nyomtalanul.

Mindenki, aki mostanra hagyta, hogy megnéze a millenniumi kiállítást: elégedetlen azzal, hogy ezideig nincsenek olyan katalógusok, amelyekből pontosan és könnyű szerrel találhatná meg az ember a pavillonokban a legnevezetesebb látványokat.

Sokan csak azért nem jöttek Budapestre a kiállítás első hónapjaiban, mert híre járt volt, hogy bizony nemcsak a kiállítás nincs egészen készen, hanem ami még bosszantóbb: a már elkészült pavillonokhoz sincs rendes, használható tárgymutató.

Bizony ezen a hiányon máig sincs komolyan segítve, mert sajnos, az egyes katalógusok fogyatékosak, többnyire rosszul szerkesztve, nehezen áttekinthetők. Egyszóval a kiállítás megösmertéséhez nem igen vezetnek, mert halálosan belefárad mindenki a hánytvetett adatok kiböngészésébe.

Épp ezért kellett valami ötlet, amely a bajon legalább féligmeddig segítsen. A Magyar Hírlap ötlete bevált. Nem ad ez a lap katalógusszerű részletet a pavillonokról, de amelyekről ír, annak minden kiválóságát felemlíti, legtöbbjét érdekesen meg is magyarázza. A közönségnek pedig éppen ez kell.

Eddig a történelmi csarnok, az ősfoglalkozások pavillonai, az igazságügyi pavillon, a közoktatásügyi és emberbaráti pavillonok, a hadügyi kiállítás, a halásziati pavillon, a sajtó és közművelődési pavillon, az egészségügyi pavillon stb. voltak leírva a Magyar Hírlapban, amely most egyfolytában végig ösmerteti a millenniumi kiállítást.

Különélek.

— Helyettesítés. Kedves György lemondása folytán megüresedett városi pénztárnoki állásra a városi képviselői közgyűlés a lemondott pénztárnok fiát, Kedves János városi alkaptányt helyettesítette, az alkaptányi teendő végzésével pedig ideiglenesen Jolbej József városi aljegyzőt bízta meg. Ezen helyettesítésekkel beállott változások folytán a képviselői közgyűlés Hegedűs Sándor főkapitánynak szabadságidejét megszüntette s a pihenését alig megkezdett főkapitányt hivatalának azonnal való elfoglalására utasította. Mert hát rőndnek muszáj lönni.

séges vidék szemlélésének, mely által méltán volt elragadtatva ittlétekor királyunk is, mert ennél fényesebb panorámát alig képzelhetni, mint innen a Gaina királycsucsáról.

Északon a Bihar hármass csucs, melyek mellett szerényen húzódik meg a csucos Dobrin, — nyugaton Halmagy és egyes-völgyes vidéke, — délre a fehér Körös völgye a hunyadi és krassó-szőrényi hegyekkel, — délkeletre a hatalmas Vulkan szikla, háttérben az Abrudbánya hegyekkel és a lementszett oldal s hatalmasan önálló felemelkedő Detonátával, — keletre a Székelykő, a torockói hegyek, a tordai hasadék s az Aranyos-völgy félséges hegyei és sziklái, itt-ott egy-egy távoli város, vagy falu, vagy pásztor-kunyhó, legelésző nyájak, a nagyobb völgyekben egymásra toluló éles csucos gerincű apró hegyek. Oly félséges, oly elragadó vidék, a mely minden fáradságért bőven kárpótol.

A Gaina másik, Vidra felől (keletre) eső csucs és a két csucs között lehajló széles hegyhát egészen tiszta fa és bokornélküli gazdag legelő, a hol van a leányvásár.

Most már a gainai leányvásár nem egyéb a mőc fiatalság ismerkedésénél, a mire csak egy ilyen kijelölt helyen lehet alkalmuk, mert nemcsak faluk, hanem házaik is úgy szerte-szét vannak szórva, hogy egymással alig találkoznak.

Itt azonban összejönnek, megismerkednek, 3—4 csoportban táncol reggeltől estig, vagy míg az itt gyakori eső, vagy a csendőrség a közbiztonság okáért szét nem veri.

Nagyon érdekes ez a tánc, de még érdekesebb az a szokás, hogy a gazdagabb mőc lányok 3—4 öltözet ruhát is hoznak magukkal az átalveto tarisznyában és midőn elvégzik az egyik táncot, ott a közönség előtt, annak szemeláttára levetik előbbi ruháikat s más ruhába öl-

vér, emitt egy kis bakator . . . természetében van a jóféle pátrónusnak beugratni a diákat. Kibirtam, pedig tetszik tudni, az érmelléki bakator mégis csak nem is a homokont ermett, mint a mai bufelejtő. Még akkor este egész nyugodtan végig hallgattam az öreg pap életfilozofáját, hogyan lehet az embernek megszabadulni két feleségtől, meg a vagyonától, hogy a guta meg nem üti belé. Az ünnepen keresztült templomba és templomon kívül becsülettel elvégeztem a dolgomat. Csak a legfőbb volt még hátra: a pénzszedés. Ismét lóhátra ültem és szerencsésen összekapartam 19 frtot.

Ki tudja, hogy volt, hogy nem volt, csak hogy a pénzbeszedés végén bevitt az ördög a nagy fogadóba. Jött egy veres zsidó, azután egy siket zsidó, meg az Isten tudná ki és elkezdte forgatni a 32 levelű bibliát.

Czupász, besszer egy hatos. Kunsztstükk — hangzott váltakozva, és mikor pirkadni kezdett a hajnal, a 19 frtból nem maradt csak egy szuster tallérom.

Büszkén, mint valami tönkre ment mágnás, állottam fel az asztaltól. Azt se mondtam az öreg papnak a parochián, hogy befellegzett, de neki vágtam amugy cipősen, pantallósan a fekete sárnak és meg sem álltam a zilahi alsó kőhidig. Pedig ez az ut egy paripának is elég egy téli napon. A kőhidnál bementem a kis boltba, a négy krajcáron vettem egy kuba szivart és füstölve, főlemelt fővel köszöntöttem be otthon.

— Hála Istennek, szerencsésen haza érkeztem. Mág is emlegetik az ákosiai, hogy sohasem volt nekik több olyan legátusok.

Most pedig elmondom, hogy volt, mikor katonának be rukkoltam.

II.

Hát nagyérdemű olvasók, tehettem én arról, hogy nem tudtam a véderő tör-

— **Értesítés a szülőkhöz.** A szamosújvári m. kir. állami főgymnasium I- VII. osztályaiban az 1896—97 tanévi folytatásos beiratások szept. hó három első napján d. e. 8—12-ig fognak eszközöltetni, előnyben részesülvén mind a három napon a helybeli szülők gyermekei. Szeptember hó 4-ikétől 10-ikéig csak is a késedelmeket szigorúan igazoló tanulókat veheti fel az igazgató. A még később jelentkezők felvételét az igazgatóság utján benyújtott folyamodványra, a tankerületi főigazgató engedheti meg. Azoknak, kik a tanév első hónapja után lépnek be az intézetbe, az addig végzett tananyagból vizsgálatot kell kiállniok. A gymnasium első osztályába oly növendék léphet, a ki 1., születési bizonyítvánnyal igazolja, hogy élete 9. évét már betöltötte; 2., bizonyítványt mutathat föl vglamely nyilvános elemi iskola negyedik osztályának sikeres elvégzéséről, vagy felvételi vizsgálaton igazolja, hogy hasonló mértékű képzettséggel bír és 3., orvosi bizonyítványa van arról, hogy mikor volt utóljára beoltva. Tizenkét évesnél idősebb tanulóknak az első osztályba való felvétele fölött a tanári testület határoz. A többi osztályra való felvétel az előző osztálynak legalább is elégséges bizonyítványa alapján eszközölhető. Más gymnasiumból vagy intézetből jövő tanulók születési és újraoltási bizonyítványt is tartoznak előmutatni. A főgymnasium V. osztályába lépő tanuló szülője, illetőleg gyámja köteles a beiratáskor bejelenteni, vajjon fia, illetőleg gyámoltja az 1890. XXX. t. c. értelmében a görög nyelvet, avagy az idézett t. c. által megszabott tárgyakat fogja tanulni. A VII. osztályba lépő tanuló szülői pedig a felől tartoznak az igazgatóság s az illető osztályfőnök előtt nyilatkozni, hogy vajon kívánják-e, hogy gyermekeiknek a rendszabály 46. §-a alapján a dohányzás megengedtesse. A beiratkozásnak általában személyesen és a szülők, gyámok vagy ezek helyettesének jelenlétében kell megtörténnie. Díjak. Felvételi díj 3 frt. — Ifjúsági könyvtárra és Értesítőre fizetendő díj 1 frt 50 kr. — Tandíj egész évre 24 frt., mely lefizethető négy részletben. — Az ének vagy szabadkézi rajz — mint rendkívüli tantárgyak — tanulására önként jelentkező tanulók 1 frt. illetve 4 frt külön tandíjat tartoznak

szeptember hó három első napján lefizetni. Szegény sorsu szülők jó magaviseletű gyermekei, kiknek mindan tantárgyból legalább jó osztályzatuk van, a tandíj egészének vagy felének fizetése alul mentességet nyerhetnek. Ez iránti kérvényeket azonban egy évesnél nem régebbi szegénységi bizonyítvány és utolsó iskolai bizonyítványuk csatolásával, szept. 15-ig és febr. 15-ig a főgymn. igazgatóságához tartoznak benyújtani! Felvételi, javító és pótlóvizsgákra augusztus hó 30. és 31. napján jelentkezhetni d. e. 8—12. és d. u. 3—5 óráig. Szamosújvárt, 1896. augusztus 4. Dr. Mártonfi Lajos, kir. igazgató.

— **Henneberg-selyem** csakis akkor valódi, ha közvetlen gyárából rendelik — fekete, fehér, és színeseket 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos, kockázott, mintázottakat, damasztot s. a. t. (mint egy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban) s. a. t. a megrendelt áru postabér és vámmentesen a hához szállítva és mintákat postafordulttával küld: HENNEBERG G. (es. k. u. d. v. a. r. i. s. z. a. l. l. i. t. o) selyemgyára Zürichben. Svájcba címzett levelekre 10 kros, és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓTULAJDONOS:

BÖLÖNI SÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

ELADÓ BIRTOK.

Lompérton, Szilágyvármegyében 40 hold tagosított birtok (3 fordulóba) szép lakházzal és belsőséggel

ELADÓ.

Értekezhetni **Toperczer Ignacz** tulajdonossal Lompérton.

80 1896. éln. szám.

Pályázati hirdetmény.

Szilágy-Somlyó r. t. városnál lemondás folytán üresedésben álló pénztárnoki állásra 600 frt évi fizetés és 100 frt lakpénzzel a pályázat a városi képviselői közgyűlés 82. sz. határozata folytán megnyitattik.

Felhivattak tehát a pályázni óhajtok, hogy képesítésüket s erkölcsi magaviseletüket igazoló okmányaikkal felszerelt folyamodványaikat alólírhoz folyó évi augusztus hó 25 éig adják be.

Ezenkívül kötelesek pályázók 1200 frt biztosítéki összeget készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban a

választási határidőig a város hatóságánál letenni

A választás közelebbről meg fogójtetni és a megválasztott állását azonnal elfoglalni köteles.

Sz.-Somlyó, 1896. augusztus 3.

Gencs Sándor,
1-2 polgármester.

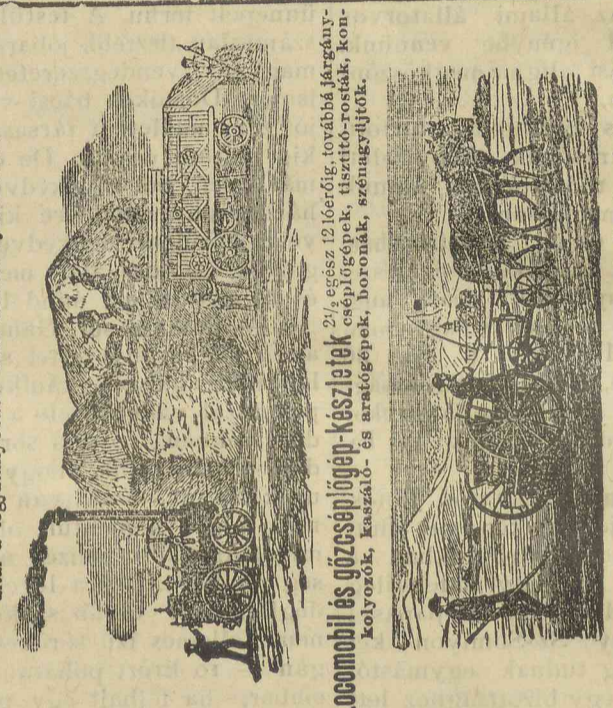
Eladó.

Sz.-Somlyón vasutállomás közelében s utcásorban 1340 □ öl területű üres telek azonnal eladó.

Értekezhetni **Fejér Gergely** fia üzletében.

2-3

Clayton & Shuttleworth
Vácozi-körút 63. sz.
megújításági gépgyárak Budapest mellett ajánlatnak: által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcseplőgép-készítők (széplőgép, tisztító-roszák, konyorók, kaszálok, és aratógépek, boronák, szénagyűjtők.)
27, egész 12 lőerőig, továbbá járgány-
mozgatók, daráló, őrlő-malmok.

"COLUMBIA" legjobb sorrelőgépek, szénagyűjtők, szénaszórák, kukorica-
mozgatók, daráló, őrlő-malmok.

2 és 3 vasú ekék
gazdasági gépek.
és minden egyéb

Részletek árjegyzékek kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

21-26

BÖLÖNI SÁNDOR

KÖNYVNYOMDÁJA

*** SZILÁGY-SOMLYÓN. ***

Ajánlja a mai kor kivánalmainak teljesen megfelelő betűkészlettel, díszítésekkel és a legújabb szerkezetű GYORSSAJTÓVAL ellátott könyvnyomdáját, mindenféle nyomdai munkák gyors, csinos és hibátlan elkészítésére.

—+— **A LEGJUTÁNYOSABB ÁRBAN ÉS LEGRÖVIDEBB IDŐ ALATT KÉSZIT:** —+—

**** TUDOMÁNYOS és SZÉPIRODALMI KÖNYVEKET, ****

FOLYÓIRATOKAT, KÖRLEVELEKET, SZÁMLÁKAT, ÁRJEJYZÉKEKET, FALRAGASZOKAT,

BÁLI ÉS LAKODALMI MEGHÍVÓKAT, ELJEGYZÉSI KÁRTVÁKAT,

LEVÉLPAPIROKRA és BORITÉKOKRA CZIMEKET, NÉVJEGYEKET stb.

Koczkás és sima levélpapírokkal,

boritékok-, és mindennemű nyomtatványhoz nagyválasztékú papírkészlettel rendelkezik.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

UGYANITT MEGRENDELHETŐ A

„SZILÁGY-SOMLYÓ”

TÁRSADALMI HETILAP, MELY A MEGYE EGYIK LEGELTERJEDTEBB LAPJA.